

Ο Πύρινος Άγιος: Ηλίας ο Θεσβίτης (Φώτης Κόντογλου)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : 20 Ιουλίου, 2011

Σήμερα 20 Ιουλίου είναι η μνήμη του **προφήτη Ηλία**. Αυτός ο άγιος ξεχωρίζει ανάμεσα στους άλλους, και με όλο που ήτανε άνθρωπος, φαίνεται σαν κάποιον υπερφυσικό και μυστηριώδες πλάσμα, που έρχεται και ξανάρχεται στον κόσμο. Οι Ιουδαίοι περιμένανε να ξανάρθει στον κόσμο, για τούτο θαρρούσανε πως ο άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος ήτανε ο Ηλίας. Και τότε που ρώτησε ο Χριστός τους μαθητές του "Ποιος, λένε, πως είμαι, οι άνθρωποι;", του απαντήσανε πως λέγανε πως ήτανε ο Ηλίας ή κάποιος άλλος από τους προφήτες. Ο προφήτης Μαλαχίας, που έζησε πολύ υστερώτερα από τον Ηλία, λέγει: "Τάδε λέγει Κύριος Παντοκράτωρ. Ιδού εγώ αποστελώ υμίν Ηλίαν τον Θεσβίτην, πριν ή ελθείν την ημέραν Κυρίου την μεγάλην και επιφανή", και πολλοί το εξηγήσανε πως ο Ηλίας θάρθη πάλι στον κόσμο πριν από τη Δευτέρα Παρουσία και θα μαρτυρήσει. Σε όλα μοιάζει μ' αυτόν ο Πρόδρομος, γι' αυτό οι απόστολοι κ' οι άλλοι Εβραίοι υποπευόντανε μήπως ήτανε ο Ηλίας ξαναγεννημένος. Ύστερα από τη Μεταμόρφωση, σαν κατεβήκανε από το βουνό οι τρεις μαθητάδες με τον Χριστό, τον ρωτήσανε: "Οι γραμματείς λένε πως ο Ηλίας πρέπει νάρθει πρώτα. Εσύ τι λες;" Κι' ο Χριστός τούς αποκρίθηκε: "Ο Ηλίας έρχεται πρώτα και θα τ' αποκαταστήσει όλα· αλλά σας λέγω πως ο Ηλίας ήρθε κιόλας, και δεν τον γνωρίσανε, αλλά του κάνανε όσα θελήσανε· τα ίδια μέλλεται να πάθει και ο γιος του ανθρώπου απ' αυτούς". Τότε καταλάβανε οι μαθητές πως για τον Ιωάννη τον Βαπτιστή τούς είπε (Ματθ. ιστ', 10). Ρωτήσανε οι μαθητές τον Χριστό για τον Ηλία, επειδή τον είχανε δει πριν από λίγο, απάνω στο Θαβώρ, να φανερώνεται μαζί με τον Μωυσή, την ώρα που μεταμορφώθηκε ο Χριστός, και να μιλά μαζί του, με όλο που είχε ζήσει σ' αυτόν τον κόσμο πριν από 800 χρόνια. Αλλά και κατά τη Σταύρωση, σαν φώναζε ο Χριστός "Ηλί ηλί, λαμά σαβαχθανί", κάποιον από τους Εβραίους που στεκόντανε κοντά στο σταυρό λέγανε πως θα φώναζε τον Ηλία να τον βοηθήσει: "Τινές δε των εκεί εστώτων ακούσαντες έλεγον ότι Ηλίαν φωνεί ούτος" (Ματθ. κζ', 46). Παντού πλανιέται ο ίσκιος του.

Ο προφήτης Ηλίας γεννήθηκε προ 2767 χρόνια. Πατρίδα του ήτανε ένας τόπος που τον λέγανε Θέσβη, στα σύνορα της Αραβίας, κι' από τούτο λέγεται Θεσβίτης. Τον πατέρα του τον λέγανε Σωβάκ, από το γένος του Ααρών. Τη νύχτα που γεννήθηκε είδε

ο πατέρας του πως πήγανε να τον χαιρετήσουνε κάποιοι άνθρωποι με άσπρα ρούχα και πως φασκιώσανε με φωτιά το νήπιο και του δίνανε να φάγει φωτιά. Σαν μεγάλωσε, έγινε ένας άντρας τρομερός κ' έτρεχε παντού και ξόρκιζε τους Εβραίους να γυρίσουνε στον αληθινό Θεό που τον είχανε αρνηθεί και προσκυνούσανε τον Βάαλ. Φωτιά έβγαινε από το στόμα του και δεν στεκότανε μέρα-νύχτα, αλλά ολοένα μιλούσε για την πίστη τ' αληθινού Θεού, για τούτο ονομάσθηκε "ζηλωτής": "Και ανέστη Ηλίας προφήτης ως πυρ, και ο λόγος αυτού ως λαμπάς εκαίετο" (Σοφ. Σειράχ μη', 1). Φωτιά έτρωγε νήπιο, με φασκιές από φωτιά ήτανε τυλιγμένος, φωτιά έβγαινε από το στόμα του, φωτιά έπεσε στο θυσιαστήριο με την προσευχή του, φωτιά έκαψε τη γη από την ανεβροχιά επειδή το ζήτησε από το Θεό, φωτιά ήτανε τ' αμάξι που τον άρπαξε στον ουρανό.

Τον καιρό εκείνον ήτανε βασιλιάς των Εβραίων ο Αχαάβ, άνθρωπος ασεβής, που προσκυνούσε τον Βάαλ, κ' είχε γυναίκα την Ιεζάβελ, μια τίγρη αιμοβόρα που κυνηγούσε τον Ηλία να τον σκοτώσει, επειδή δεν έπαυε ελέγχοντάς την για την απιστία της και για τα κακουργήματα που έκανε. Και σε τούτο μοιάζει ο Ηλίας με τον Πρόδρομο, που τον κατάτρεχε η Ηρωδιάδα. Για να φανεί η δύναμη του Θεού, τον παρακάλεσε ο Ηλίας να μη βρέξει. Και σφαλίσθηκε ο ουρανός και δεν έπεσε σταλαγματιά στη γη. Κ' έγινε λόγος Κυρίου στον Ηλία να πάγει να κρυφθεί σ' ένα ξεροπόταμο που το λέγανε Χοράθ. Κι' ο Ηλίας πήγε στο ξεροπόταμο, και τα κοράκια τού πηγαίνανε ψωμί και κρέας κι' έτρωγε, κ' έπινε από το νερό που στεκότανε στις λακκούβες του ξεροπόταμου. Ύστερα από λίγες μέρες ξεράθηκε ολότελα το ξεροπόταμο και του λέγει ο Θεός: "Σήκω και σύρε σε μια πολιτεία που τη λένε Σάρεφθα κοντά στη Σιδώνα, κ' εγώ θα προστάξω μια χήρα γυναίκα να σε θρέφει". Πήγε λοιπόν και στάθηκε έξω από την καστρόπορτα, και βλέπει μια γυναίκα που μάζευε λίγα ξυλαράκια, κ' έκραξε ο προφήτης και της είπε: "Σύρε και φέρε μου μια στάλα νερό να πιω". Και πηγαινάμενη η γυναίκα να φέρει το νερό, της φώναξε ο Ηλίας: "Φέρε μου και λίγο ψωμί να φάγω". Του λέγει η γυναίκα: "Ο Θεός ξέρει πως δεν έχω άλλο τίποτα παρά μονάχα μια δράκα (μονοχειριά) αλεύρι στην κρήνα (σεντουκάκι) και λίγο λάδι στο λαδικό, και μαζεύω τώρα λίγα ξύλα να κάνω μια μικρή πίτα να φάγω εγώ και τα παιδιά μου κ' ύστερα να πεθάνουμε". Τότε της λέγει ο Ηλίας: "Μη φοβάσαι, μόνο σύρε και κάνε καθώς είπα, αλλά φέρε μου πρώτα ένα κομμάτι πίτα, κ' ύστερα να φας εσύ και τα παιδιά σου· γιατί, να τι λέγει ο Κύριος: "Από τον κουβά σου δεν θα λείψει τ' αλεύρι κι' από το λαδόμπρικό σου δεν θα λιγοστέψει το λάδι, ως την ημέρα που θα στείλω βροχή απάνω στη γη". Πήγε λοιπόν η γυναίκα κ' έκανε όπως της παράγγειλε ο Ηλίας, και τον πήρε στο σπίτι της, κι' από κείνη τη μέρα δε λιγόστεψε τ' αλεύρι μήτε το λάδι σώθηκε, κατά το λόγο του Θεού. Αφού πέρασε καιρός, αρρώστησε βαρεία ο γιος της χήρας και πέθανε. Κ' η μάνα του η καημένη, από την πίκρα της, είπε στον Ηλία: "Άνθρωπε του Θεού, ήρθες στο σπίτι μου για να του θυμίσεις τις αμαρτίες μου και να πάρει το παιδί μου;" Της λέγει ο Ηλίας: "Δώσε μου το γυιο σου". Τον πήρε λοιπόν στην αγκαλιά του και τον ανέβασε στ' ανώγι που κοιμότανε, και τον έβαλε απάνω στο στρωσίδι που κοιμότανε ο ίδιος

και φύσηξε τρεις φορές στο πρόσωπό του κ' έκραξε στο Θεό κ' είπε: "Ας γυρίσει πίσω η ψυχή σε τούτο το παιδάριο". Κ' έγινε καθώς είπε, και ζωντάνεψε το παιδάριο. Τότε φώναξε τη μητέρα του και της τόδωσε, λέγοντάς της: "Να, ζει πάλι ο γυιος σου". Κ' είπε η γυναίκα: "Τώρα κατάλαβα πως είσαι άνθρωπος του Θεού, κ' ο λόγος του είναι αληθινός στο στόμα σου".

Σαν περάσανε τρία χρόνια, είπε ο Θεός στον Ηλία: "Πήγαινε στον Αχαάβ και παρουσιάσου μπροστά του, και θα δώσω βροχή στο πρόσωπο της γης". Τράβηξε λοιπόν ο Ηλίας και πήγε στα μέρη της Σαμάρειας, κ' ήτανε μεγάλη πείνα. Ο Αχαάβ είχε έναν οικονόμο του παλατιού του που τον λέγανε Αβδιού, άνθρωπο που πίστευε στο Θεό και που προστάτευε τους λίγους που προσκυνούσανε τον αληθινό Θεό, κ' είχε κρύψει εκατό παπάδες σε δυο σπηλιές και τους έθρεφε κρυφά. Είπε λοιπόν μια μέρα ο βασιλιάς στον Αβδιού να βγούνε μαζί στον κάμπο ίσως βρουνε λίγο χορτάρι για τ' άλογά τους να μην ψοφήσουνε. Ο Αχαάβ τράβηξε αλλού, κ' ο Αβδιού τράβηξε σ' άλλο μέρος. Και κει που περπατούσε ο Αβδιού, βλέπει τον Ηλία, και σαν τον είδε τον γνώρισε κ' έπεσε χάρω και τον προσκύνησε κ' είπε: "Εσύ είσαι, αφέντη μου, ο Ηλίας;" Του λέγει ο προφήτης: "Εγώ είμαι· μόνο σύρε και πες στον αφέντη σου τον Αχαάβ πως θέλω να τον ανταμώσω". Κι' ο καημένος ο Αβδιού στενοχωρέθηκε και του λέγει: "Αφέντη μου, τόσο αψηφάς τη ζωή σου και θέλεις να δεις τον Αχαάβ; Αυτός δεν άφησε τόπο που να μη στείλει να σε ζητήσει. Και καλά να πάγω να του πω πως τον θέλεις, μα αν έρθει το πνεύμα του Θεού και σε αρπάξει και δεν σε βρει ο Αχαάβ και πει πως του είπα ψέματα, θα με σκοτώσει". Του λέγει ο Ηλίας: "Στ' όνομα του Θεού, πήγαινε να κάνεις όπως σου είπα και μη φοβάσαι". Κι' ο Αβδιού πήγε να βρει τον Αχαάβ. Και σαν είδε ο βασιλιάς από μακριά τον Ηλία, του φώναξε: "Εσύ είσαι που παραπλανάς το λαό;" Του λέγει ο Ηλίας: "Δεν είμαι εγώ που παραπλανώ το λαό, αλλά εσύ κ' οι δικοί σου που αρνηθήκατε τον Κύριο και προσκυνάτε τον Βάαλ. Λοιπόν στείλε τώρα και σύναξε όλους τους παπάδες των ειδώλων, τους παπάδες της ντροπής, νάρθουνε στο βουνό Καρμήλι". Κι' ο βασιλιάς έκανε όπως τούπε ο Ηλίας. Και σαν μαζευθήκανε οι αλλαξόπιστοι, γυρίζει και τους λέγει ο Ηλίας: "Ως πότε θα κουτσαίνετε πότε απάνω στόνα ποδάρι και πότε απάνω στάλλο; Αν είναι θεός ο Κύριος, πηγαίνετε ξοπίσω του, κ' αν είναι θεός ο Βάαλ, πηγαίνετε μαζί του". Κι' ο λαός δεν είπε τίποτα. Τους λέγει πάλι ο Ηλίας: "Εγώ απόμεινα ολομόναχος προφήτης του Θεού, κ' οι παπάδες που προσκυνάνε τον Βάαλ είναι χίλιοι διακόσοι. Φέρτε λοιπόν δυο μοσχάρια, κ' ας πάρουμε από ένα κ' ας τα σφάξουμε κ' ας κάνουμε προσευχή, ο καθένας στο θεό του, κ' όποιος θεός ρίξει φωτιά και κάψει το βόδι, εκείνος είναι ο αληθινός θεός". Κι' ο λαός φώναξε: "Σωστός είναι ο λόγος σου". Πήρανε λοιπόν το ένα το βόδι οι χοτζάδες του Βάαλ και κάνανε θυσιαστήριο και το σφάξανε και τριγυρίζανε γύρω από το θυσιαστήριο από το πρωί ως το μεσημέρι και βγάζανε μεγάλες φωνές και λέγανε: "Άκουσέ μας, Βάαλ, άκουσέ μας και ρίξε φωτιά". Μα αδιαφόρετα. Τότε τους λέγει ο Ηλίας: "Φωνάξτε πιο δυνατά, γιατί μπορεί ο θεός σας να κοιμάται ή νάχει πιάσει κουβέντα". Και κείνοι κράξανε και ιδρώνανε και κόβανε τα κρέατά τους με τα μαχαίρια και με τα χαντζάρια, ως την ώρα που κόντευε

να βασιλέψει ο ήλιος. Τότε τους λέγει ο Ηλίας: "Παραμερίσατε να κάνω κ' εγώ την προσευχή μου". Πήρε δώδεκα πέτρες, κατά τις δώδεκα φυλές του Ισραήλ, κ' έχτισε θυσιαστήριο, κ' έσκαψε λάκκο βαθύν ολόγυρα, και λιάνισε τ' άλλο βόδι και τόβαλε απάνω στα ξύλα και λέγει στο λαό: "Πάρτε τέσσερες καρδάρες νερό και χύσετε τις απάνω στο βόδι και στις σχίζες τα ξύλα". Και το κάνανε. Κ' είπε: "Δευτερώσατε!" και δευτερώσανε. Κ' είπε: "Τριτέψετε" και τριτέψανε. Και γέμισε νερό ο λάκκος και ξεχείλισε. Και τότε γύρισε ο Ηλίας κατά τον ουρανό κ' είπε: "Κύριε, ο Θεός του Αβραάμ και του Ισαάκ και του Ιακώβ, άκουσέ με σήμερα και ρίξε φωτιά, για να γνωρίσει ετούτος ο λαός πως εσύ είσαι Κύριος ο αληθινός Θεός, και πως εγώ είμαι δούλος δικός σου, και πως για σένα έκανα ό,τι έκανα. Άκουσέ με, Κύριε, άκουσέ με και ρίξε φωτιά, για να καταλάβει ο λαός ότι είσαι ο Θεός ο αληθινός και πως εσύ γύρισες την καρδιά του προς εσένα". Και παρευθύς έπεσε φωτιά από τον ουρανό και κατάφαγε το βόδι, τα ξύλα και το νερό και τις πέτρες, ακόμα και το χώμα έγλειψε η φωτιά. Τότε ο λαός έπεσε και προσκύνησε και φώναξε: "Αληθινά αυτός είναι ο αληθινός Θεός".

Κι' ο Ηλίας έφυγε από κει, επειδή η Ιεζάβελ έστειλε να τον σκοτώσουνε, και τράβηξε μέσα από βουνά και πέτρες να πάγει στο βουνό Χωρήβ, που είναι κολλημένο με το Σινά. Κι' από την κούραση έπεσε μισοπεθαμένος και κοιμήθηκε κάτω από ένα δεντρί που το λέγανε οι ντόπιοι ραθμάν κ' οι Έλληνες το λέγανε άρκευθο, κ'είναι σαν το κέδρο. Και πήγε ένας άγγελος και του είπε: "Σήκω και φάγε, γιατί έχεις πολύν δρόμο να πάρης". Και σαν σηκώθηκε, είδε κοντά στο μέρος πούχε βάλει το κεφάλι του, ένα κριθαρόψωμο κ' ένα λαγήνι νερό, κ' έφαγε κι' αποκοιμήθηκε πάλι. Τρεις φορές τον σήκωσε ο άγγελος. Και φτάνοντας στο Χωρήβ, βρήκε ένα σπήλαιο κοντά στο μέρος που είχε δει τον βάτο ο Μωυσής οπού άναβε χωρίς να καίγεται, και μπήκε μέσα. Κι' άκουσε φωνή να του λέγει: "Τι κάθεσαι αυτού, Ηλία;" Κ' είπε ο Ηλίας: "Αγάπησε η ψυχή μου τον Κύριο Παντοκράτορα, γιατί σε αφήσανε οι γιοι του Ισραήλ, γκρεμίσανε τις εκκλησίες σου, σκοτώσανε τους παπάδες σου, κ' εγώ απόμεινα καταμόναχος και ζητάνε να πάρουνε τη ζωή μου". Του λέγει ο Κύριος: "Αύριο θάβγεις να σταθείς μπροστά μου στο βουνό ετούτο και θα σηκωθεί άνεμος δυνατός, που θα χαλά τα βουνά και τις πέτρες, αλλά δεν θάμαι εκεί μέσα· ύστερα θα γίνει σεισμός, μα κ' εκεί δεν θάμαι· κ' ύστερα θα γίνει φωτιά, κι' ούτε εκεί θάμαι· κ' ύστερα θα σφυρίξει ένα λεπτό αγέρι, κ' εκεί θάμαι". Και σαν τάκουσε αυτά ο Ηλίας, βγήκε έξω από τη σπηλιά και σκέπασε το πρόσωπό του με την προβιά που φορούσε. Κι' άκουσε πάλι τη φωνή και τον πρόσταξε να γυρίσει πίσω και να πάγει στη Δαμασκό. Κ' έπιασε να περπατά στην έρημο σαν αγρίμι. Και φτάνοντας στην Παλαιστίνη, είδε ένα ζευγολάτη που όργωνε το χωράφι του, κι' ο Ηλίας έρριξε τη γούνα του απάνω του. Κι' ο ξοχάρης άφησε τ' αλέτρι και τα βόδια και πήγε μαζί με τον Ηλία. Αυτός ήτανε ο Ελισσαίος που γίνηκε μαθητής του, και καταστάθηκε μέγας προφήτης, και δεν αποχωρισθήκανε ως τη μέρα που άρπαξε το δάσκαλό του ένα πύρινο αμάξι, και τούριξε τη γούνα του με την οποία χτύπησε τον Ιορδάνη και πέρασε χωρίς να βραχεί.

Ο προφήτης Ηλίας είναι πολύ τιμημένος από εμάς τους Έλληνες. Όπου να πας θα δεις ρημοκλήσια του απάνω στις κορφές των βουνών, από τα μικρά ως τα μεγάλα. Ο άγιος Νικόλας φυλάγει τη θάλασσα κι' ο προφήτης Ηλίας τα βουνά. Μέσα στα ρημοκλήσια του είναι ζωγραφισμένος από κείνους τους παληούς μαστόρους σαν τσομπάνος με τη φλοκάτα, με μαλλιά και γένια ανακατεμένα και στριφτά σαν αγριόπρινος, γερακομύτης σαν αητός, με μάτια φλογερά. Κάθεται απάνω σε μια πέτρα, μπροστά σε μια σπηλιά, σαν το όρνιο στη φωλιά του. Έχει ακουμπισμένο το κεφάλι του στην απαλάμη του, και κοιτάζει κατά πίσω, σαν να ακούγει τη φωνή του Θεού που του μιλά μέσα σε κείνα τα άσπλαχνα κράκουρα. Από πάνω του πετά ο κόρακας μ' ένα κομμάτι κρέας, και χυμίζει κατά κάτω να του το δώσει. Όπως είναι ζωγραφισμένος μέσα στο ρημοκλήσι του, θαρρείς πως βρίσκεσαι αληθινά μέσα στη σπηλιά του, και ακούς τον αγέρα που βουίζει στα χορτάρια και τα όρνια που κράζουνε κόβοντας γύρους από πάνω από το βουνό. Κανένα παμπάλαιο θυμιατήρι είναι κρεμασμένο δίπλα του απάνω στον καπνισμένον τοίχο, κανένα κερί σβηστό στέκεται μπηγμένο στον άμμο σ' ένα μανουάλι βουνίσιο σαν τον άγιο που είναι ο νοικοκύρης εκείνου του ρημοκλησιού. Κάθε χρόνο, στις 20 Ιουλίου, έρχονται αποβραδύς οι χριστιανοί από το χωριό με τον παπά, και τον προσκυνάνε τον προφήτη Ηλία, ανάβουνε τα καντήλια, θυμιάζουνε, και ψέλνει κανένας γέρος και λέγει τα στιχηρά της μνήμης του, και κείνος ακούγει με το άγριο κεφάλι του ακουμπισμένο στο χέρι του, κι' ο κόρακας βαστά το ίσιο με τη βραχνή φωνή του: "Χαίροις επίγειε Άγγελε και ουράνιε άνθρωπε, Ηλία μεγαλώνουμε. Χαίροις Ηλία ζηλωτά, των παθών αυτοκράτωρ. Ω του θαύματος! Ο πήλινος άνθρωπος, ουρανούς του βρέχειν υετόν ουκ έδωκεν, και ουρανούς ανατρέχει εν πυρίνω άρματι". Και την άλλη μέρα, άμα τελειώσει η λειτουργία, φεύγουνε οι άνθρωποι, κι' ο Ηλίας κάθεται πάλι ολομόναχος "μουνώτατος", βουβός, τυλιγμένος στην προβιά του, σαν αγιούπας κουρνιασμένος. Χιλιάδες χρόνια κάθεται έτσι, άλλες πολλές θα κάθεται, "έως του ελθείν την ημέραν Κυρίου την μεγάλην και επιφανή".

(από το "Γίγαντες ταπεινοί", Εκδόσεις "Ακρίτας" 2000)

(Πηγή ηλ. κειμένου: "Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού")